

A large, bold, black letter 'K' serves as the background for the top half of the image. The letter is stylized with thick strokes and a slight shadow effect.

De kleine

85

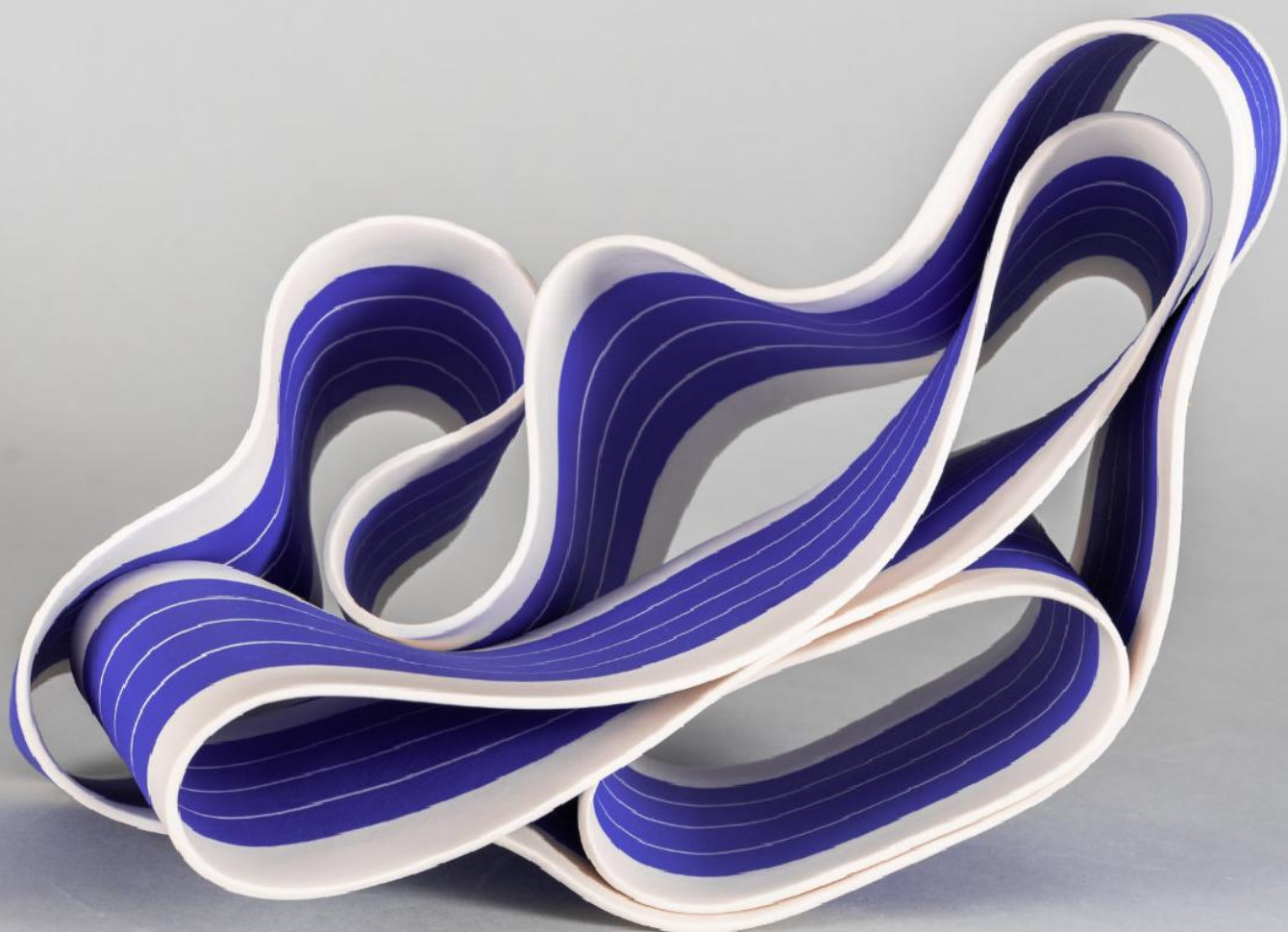
De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

Knowhow

Simcha Even-Chen

De balans tussen controle en
toeval

Zij was bioloog en had een boeiende wetenschappelijke carrière op het gebied van de immunologie en biochemie. Toch besloot Simcha Even-Chen in 2013 het roer om te gooien. Zij stopte met haar werkzaamheden aan de universiteit om zich volledig aan de keramiek te wijden. In korte tijd heeft zij succesvol een plek weten te verwerven in de internationale keramiekwereld.

Haar vader had een landbouwmechanisatiebedrijf. Hij ontwikkelde geavanceerde machines. [Simcha Even-Chen](#) (Israël, 1958) was altijd gefascineerd door de ijzeren onderdelen, platen en buizen in de werkplaats. De herinneringen daaraan inspireren haar tot op de dag van vandaag. Alles wat zij maakt, begint met een uit plaat gevormde cilinder.

Via een ongebruikelijke route heeft zij haar bestemming als keramisch kunstenaar gevonden. Op dit gebied is zij voornamelijk autodidact. Simcha volgde enkele avondcursussen en ondervond dat er raakvlakken waren met haar wetenschappelijke werk wat betreft het gebruik van chemische stoffen en processen. Zij raakte steeds meer geïnteresseerd in het bewerken van

*Op de vorige pagina: **Folding in Motion** (serie), 2020, papierporselein, opgebouwd met platen, elektrische oven 1240 °C, 21 x 30 x 27 cm ▼ **Folded**, 2017, opgebouwd met platen, terra sigillata, gepolijst, naked raku, 43 x 41 x 13 cm
Op de volgende pagina: **Entrapped** (serie), 2021, papierporselein, opgebouwd met platen, elektrische oven 1240 °C, 28 x 33 x 22 cm. Objectfoto's bij dit artikel: Ilan Amihai. Procesfoto's, tenzij anders aangegeven: Simcha Even-Chen*

klei. Vanaf 1996 combineerde Simcha haar wetenschappelijke werk met het kunstzinnige, tot in 2013 de balans doorsloeg naar de keramiek.

In het begin was Simcha Even-Chen vooral gericht op draaien en glazuren. Zij maakte haar eigen glazuren. Uiteindelijk vond zij het werken met glazuur niet bevredigend. Na een aantal jaren ontdekte zij het zaagselstoken. Deze techniek paste zij toe tussen 2000 en 2006. De objecten werden behandeld met metaalzouten, waardoor mooie kleureffecten werden bereikt.

Toch had ze haar draai daarmee nog niet gevonden. Pas toen zij besloot sculpturen te gaan maken door middel van plaatopbouw, kon ze de vrijheid vinden die nodig was voor het vervaardigen van ruimtelijke objecten.

Zwart-wit

Simcha onderzocht vervolgens de relatie tussen het driedimensionale object en grafische vormgeving. In de periode tussen 2011 en 2017 waren haar sculpturen zwart-wit. Vrije vormen met de plaat als uitgangspunt, gebogen, meanderend in de ruimte. Door de toepassing van de *naked raku*

techniek, waarmee een craquelé effect wordt bereikt, was een toevalsfactor ingecalculleerd. Zij onderzocht de spanning tussen controle en toeval, tussen oppervlak en ruimtelijkheid, tussen binnen- en buitenkant op een manier die beïnvloed was door haar wetenschappelijke achtergrond en denkwijze. Een duidelijke inspiratiebron was het werk van de Amerikaanse beeldhouwer [Richard Serra](#) (1938), bekend van zijn monumentale sculpturen bestaande uit gebogen stalen platen.

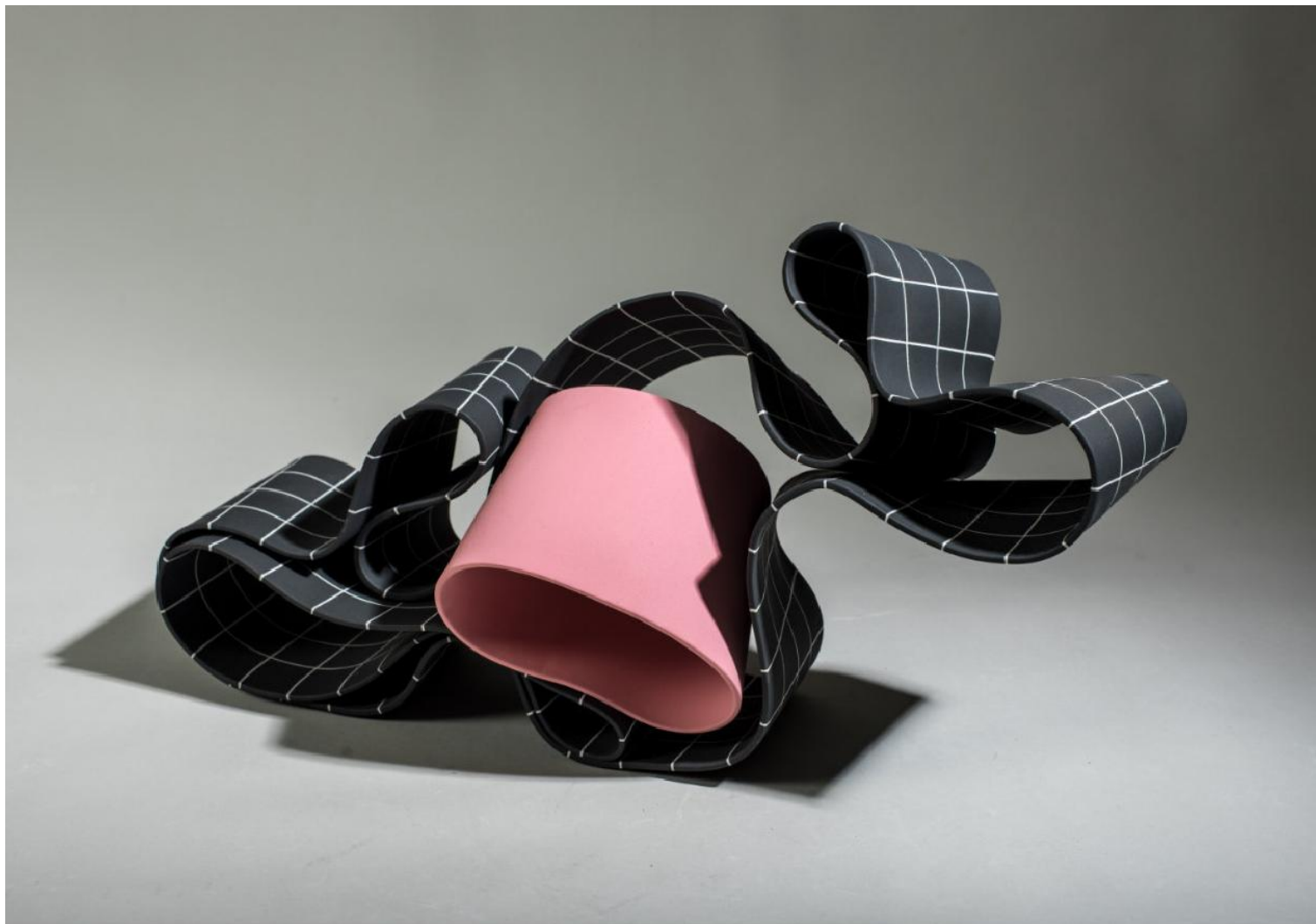
Een succesvolle solotentoonstelling in 2016, *The Black/The White/The Fire* in het Keramikmuseum Westerwald in Höhr-Grenzhausen, Duitsland, markeerde het einde van de zwart-wit periode.

Amorf

De sculpturen worden daarna meer organisch van vorm. Zelf noemt zij haar sculpturen *amorf*. Letterlijk betekent dat 'zonder vorm' (van het Oudgriekse ἀμορφος). Maar vormloos zijn de sculpturen zeker niet, integendeel, de vormen hebben een grote impact in de ruimte waarin zij zich bevinden. Vanuit de wetenschappelijke achtergrond van Simcha is het wel te verklaren dat

▼ *Rolling in....*, 2016, opgebouwd met platen, terra sigillata, gepolijst, *naked raku*, 36 x 48 x 13,5 cm
Op de volgende pagina: ▲ *Folding in Motion* (serie), 2020, papierporselein, opgebouwd met platen, elektrische oven 1240 °C, 26 x 46 x 22 cm ▼ *Folding in Motion* (serie), 2020, papierporselein, opgebouwd met platen, elektrische oven 1240 °C, 16 x 50 x 20 cm

▲ **Folding in Motion** (serie), 2019, papierporselein, opgebouwd met platen, elektrische oven 1240 °C, 22 x 14 x 40 cm, Excellent Prize 2019, Blanc de Chine International Ceramic Art Award (ICAA). Op de volgende pagina: ▲ **Folding in Motion** (serie), 2021, papierporselein, opgebouwd met platen, elektrische oven 1240 °C, 23 x 43 x 27 cm ▼ **Folding in Motion** (serie), 2021, papierporselein, opgebouwd met platen, elektrische oven 1240 °C, 24 x 80 x 40 cm

zij deze term gebruikt. In de natuurwetenschappen wordt een stof zonder duidelijk geordende structuur, aangeduid met amorf. Zij geeft daarmee aan dat een zekere willekeur meespeelt in het vormgevingsproces. De gebogen en gevouwen platen gaan de oven in zonder stutten of constructies om de vorm intact te houden. Tijdens het stoken zakt de porseleinklei in. De uiteindelijke vorm van het object wordt bepaald in de oven en komt pas tevoorschijn na het stoken.

Papierporselein

Voor de kunstwerken van Simcha is papierporselein het meest toereikende materiaal, vanwege de flexibele eigenschap in te kunnen zakken, zonder dat het barsten of breuk tot gevolg heeft.

In 2017 kreeg zij de gelegenheid om de mogelijkheden van het materiaal en de bewerking daarvan te onderzoeken tijdens een verblijf in het Shangyu Celadon Modern International Ceramic Art Center in China. Haar onderzoek wees uit dat een toevoeging van 0,5% papier aan de porseleinklei het beste resultaat geeft om enerzijds de flexibiliteit te vergroten en anderzijds te voorkomen dat het scheurt. De objecten worden gestookt op 1240 °C in een elektrische oven.

Kleur

Simcha wilde de amorfe werken, die een vloeiend en levendig karakter hebben, van kleur voorzien. Zij raakte geïnspireerd door de kleuren van India, dat zij begin 2018 bezocht. Verder werd zij gefascineerd door het kleurgebruik van de Amerikaanse keramist [Ron Nagle](#) (1939). Ook het – onder kunstenaars en kunstliefhebbers bekende – boek

van de Amerikaanse kunstenaar Josef Albers, *Interaction of Color* (verschenen in 1963), gebruikt zij als gids voor haar zorgvuldig gekozen kleurencombinaties. Zij past kleur toe met onderglazuren of porseleinslib met kleurpigmenten, dat zij soms ook zelf bereidt. De sculpturen blijven ongeglazuurd.

Grafische vormgeving

Een spannend gegeven is dat de toegepaste patronen op haar golvende sculpturen van een mathematische precisie zijn. Horizontale en verticale lijnen volgen de vloeiende vormen. Zij bewerkstelligen een intrigerende balans tussen controle en toeval. Het rasterpatroon dat zij toepast, verwijst naar haar wetenschappelijke periode, toen zij millimeterpapier gebruikte om onderzoeksresultaten te presenteren.

Metafoor

De beelden van Simcha Even-Chen zijn als een metafoor voor het leven zelf, dat vol is van tegenstellingen: spanning en evenwicht, verwachting en verrassing, planning en toeval, en altijd in beweging. Haar werk spreekt wereldwijd een groot publiek aan.

Elisabeth Eyl

Op de volgende pagina's laat Simcha zien hoe zij de oven een deel van het werk laat doen.

Kijk hier hoe Simcha een stuk opbouwt

1. Mijn sculpturen zijn van papierporselein en opgebouwd met platen. Ik bereid een groot aantal verschillende elementen voor. De plaat wordt om een cilinder gerold. Daarna begin ik met vouwen. Dat gaat vrij, soms zonder vooraf bedacht plan.

2. Na de biscuitstook op 1000 °C selecteer ik enkele elementen.

3. Dan stel ik de sculptuur samen, precies zoals ik die later in de oven zal zetten. Daarna haal ik haar weer uit elkaar, om op de onderdelen de hulplijnen voor de decoratie aan te kunnen brengen.

4. Ik teken de hulplijnen op de biscuitgestookte elementen en breng heel smal afplakband (0,2 mm) op de getekende lijnen aan.

5. Met een airbrush spuit ik kleur op het element. Daarna verwijder ik het afplakband.

6. De compositie van het kunstwerk wordt in de elektrische oven opnieuw opgebouwd volgens het oorspronkelijke ontwerp (foto 3).

7. Ik voeg een element toe, dat haaks staat op dat eronder. Door die stand krijg ik een meer driedimensionale werking.

8. Een derde element heb ik wit gelaten.

9. Na het plaatsen van het vierde element, volgt de stook op 1240 °C.

10. Het is altijd een spannend moment als de oven open gaat, want het resultaat kan niet worden gepland of voorspeld. Door de hoge temperatuur zakt het porselein in en blijven de elementen aan elkaar vastzitten.

11. Daarna was ik de sculptuur met water om ongewenste resten te verwijderen (foto: Zeev Even-Chen).

12. Eindresultaat: *Entrapped* (serie), 2021, papierporselein, opgebouwd met platen, elektrische oven 1240 °C, 20 x 40 x 22 cm (foto: Ilan Amihai).